röviden

Elhunyt Czine Mihály

● **Budapest (MTI)**

Életének 70. évében csütörtökön elhunyt *Czine Mihály* egyetemi tanár, az irodalomtudomány doktora. A Széchenyi-, József Attila- és Darvas József-díjas irodalomtörténészt hosszú, súlyos betegség után érte a halál. Temetéséről később intézkednek.

Urán után

● **Pécs (MTI)**

Az uránipar megszüntetése utáni bányarekultivációra 3,6 milliárd forintot fordítanak az idei költségvetésből – közölte a 2002-ig tartó, 18 és félmilliárd forintosra tervezett beruházásról a program gazdasági miniszteri biztosa. *Erős György* bejelentette: miniszteri döntés születik arról, hogy folytatódjék-e a felhagyott uránbányatérségek egyikében – a nagy tömörségű bodai aleurolit agyagkőzetben – az a kutatási program, melynek célja, hogy helyszíni vizsgálatokkal állapítsák meg, alkalmas-e a hely a nagy radioaktivitású atomerőművi hulladék végleges lerakására.

Bőtermő kukorica

● **Martonvásár (MTI)**

Újabb, gazdaságosan termeszthető, bőtermő kukoricahibridekkel bővítették a korszerű takarmánynövények választékát az MTA Martonvásári Mezőgazdasági Kutatóintézetének szakemberei. A közelmúltban állami elismerésben részesült fajták mindegyike alkalmas a termesztés költségeinek a csökkentésére. Bőtermő, gyors vízleadó-képességű, s alacsony a csövek betakarításkori szemnedvessége. Az újdonságok közül a szakemberek a Botond, az MV 434, a Nóra, a Maraton és a Márta termesztését ajánlják.

Törökugrató

● **Budaörs (MTI)**

Befejező szakaszához érkezett Budaörsön a városi futballpálya és a hozzá tartozó öltöző építése. Eddig már elkészült az öltöző épülete, amelynek a tetején később tribünt alakítanak majd ki. A földmunkák és a füvesítés után májusban átadhatják a sportolóknak az új intézményt. A pálya mellett egy sportcentrumot is kialakítanak. A terv szerint egy tornacsarnokot és egy ehhez kapcsolódó szabadidőparkot hoznak létre. Az ehhez szükséges, összesen öthektáros területet a város déli részén álló lakótelep és az úgynevezett Törökugrató között jelölték ki.

Heroinfogás

● **Rábafüzes (MTI)**

Több mint 5 kilogramm heroint foglaltak le csütörtökön virradóra a rábafüzesi határátkelőhelyen. Az 5200 gramm mennyiségű kábítószert egy szlovén rendszámú személygépkocsiban elrejtve, több kis csomagban találták meg.

● Ötvenmillió forint a JATE kémikusainak

NATO-pályázatot nyertek

Partnerek. Mészáros Rezső rektor, Póda Jenő kormány-főtanácsadó, Dékány Imre tanszékvezető és Valastyán Pál Mol-igazgató. *(Fotó: Schmidt Andrea)*

Ötvenmillió forintot nyert a NATO Tudomány a békéért pályázatán a JATE Kolloidkémiai Tanszéke. A szegedi kutatók a három éves programban új technológiát dolgoznak ki talaj- és szennyvíztisztításra. A kutatást támogatja az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, a Mol, a Honvédelmi Minisztérium és az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség is.

A NATO 1997 nyarán hirdette meg a Tudomány a békéért (Science for Peace) elnevezésű programját, melynek célja a NATO tag- és partnerországok közötti együttműködés fejlesztése közös, ipari és környezetvédelmi kutatások támogatásával. Pályázott a József Attila Tudományegyetem Kolloidkémia tanszéke is, az amerikai Clarkson Egyetemmel. A JATE-n tegnap sajtótájékoztatón számoltak be arról, hogy pályázatukat a NATO elfogadta, így ötvenmillió forintos támogatást kapnak kutatásaikra.

Dékány Imre tanszékvezető elmondta, hogy a projekt célja olyan új, csúcstechnológiának számító eljárás kidolgozása, melynek segítségével talajt, vagy szennyvizet lehet megtisztítani a szerves szennyeződésektől, például olajtól. – A tanszéken sikerült előállítani a talajba könnyen beépülő, a milliméter milliomodrésze nagyságú fotokatalizátort, amely napfény hatására elbontja a szerves szennyeződéseket. Így környezetbarát és energiatakarékos technológiát kaphatunk – mondta Dékány professzor.

A pályázat feltétele volt a kutatások ipari hátterének biztosítása. A JATE tanszéke megállapodott a Mol Rt.-vel, hogy a kutatási eredmények kipróbálására az olajipari cég üzemeiben lesz lehetőség, és ehhez a Mol támogatást is nyújt. Az egyetem partnere a programban a Honvédelmi Minisztérium is. A tárcával kötött megállapodás értelmében katonai objektumokban nyílik lehetőség a talajszennyeződést megszüntető új eljárás kipróbálására. *Póda Jenő,* a Miniszterelnöki Hivatal honvédelmi kormány-főtanácsadója a sajtótájékoztatón kiemelte, hogy a NATO nemcsak politikai és katonai szervezet, hanem a polgári célú kutatások támogatója. – Az, hogy a magyar kutatók sikeresen pályáztak egy csúcstechnológiát jelentő eljárás kidolgozására, igen kedvező üzenetet jelent – mondta.

A projekthez jelentős anyagi segítséget ad az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, és támogatja azt az Alsó Tisza-vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség is. Amennyiben a hároméves program sikeres lesz és szabadalmi megoldáshoz vezet, akkor a NATO további két évre támogatást biztosít alkalmazott kutatásra, vagyis a technológia részletes kidolgozására – tudtuk meg a tegnapi tájékoztatón.

(Sikeresen szerepelt a pályázaton a JATE Optikai és Kvantumelektronikai Tanszékén működő lézerfizikai kutatócsoport is; őket egy későbbi lapszámunkban mutatjuk be.)

K. G.

Tudomány a békéért

Két szegedi kutatócsoport is sikeresen szerepelt a NATO új, 1997 nyarán meghirdetett pályázatán. Tudomány a békéért elnevezésű programjában a NATO azt a célt tűzte ki maga elé, hogy támogassa a tag- és partnerországok közötti együttműködést – közös kutatási projekteken keresztül. Ám ha valaki arra gondol, hogy a Tudomány a békéért valamilyen segélyprogram, amelyet bárki könnyedén elnyerhet az egykori béketáborból, nagyon téved. A NATO elbírálási rendszere, a pályázókkal és a tervezett kutatási programokkal szemben támasztott követelmények ugyanis rendkívül szigorúak. A szegedi tudósoknak több fordulóban, írásban és személyesen egyaránt bizonyítaniuk kellett, hogy amit csinálnak, annak közvetlen gyakorlati haszna van. Hogy kutatási eredményeik nem maradnak meg a laboratórium falai között, hanem ipari technológiává konvertálhatók. Ám ha valaki azt gondolja, hogy bármely gyakorlatiasan gondolkodó, üzleti érzékkel megáldott kutató-féle sikerrel kopogtathat a NATO brüsszeli központjában, szintén téved. A két sikeres JATE-s pályázat titka – az ipari hasznosíthatóság, a környezetbarát technológia mellett – az évtizedek alatt felhalmozott tudás, a rendkívüli szellemi kapacitás, az egész világ által elismert tudományos teljesítmény. Ha e kétféle értéket sikerül tartósan összekapcsolni, optimistán nézhetünk a jövőbe.

Keczer Gabriella

jegyzet

Ünnepi remény

Rossz ilyenkor kultúra napi jegyzetet írni. Az ünnepi tráshoz egyensúly (vagy legalább az érzete) kell, arra meg, mint tudjuk, csak februártól számíthatunk. Most az egyik oldal a kultúrharc feléledését bizonygatja, a kormányoldal viszont tiltakozik és egzisztenciális küzdelemnek az ő zajlását sulykolja. A békére áhítozó ember mit tehet? Mondjuk a gyermekeket tekinti. Igen jó nézni például, amint a legfiatalabb korosztály képviselői a Himnuszt szavalják. Először is jó hallani, hogy nem csak az első strófáját tudják. Azután jó érezni, hogy mennyire magától értetődően, sallangmentes egyszerűséggel mondják. Nincsenek vele kapcsolatban semmilyen előjelű ítéleteik. Nincsenek megrontva a politika által. Számukra a nemzet himnuszának szövege: egy szép, ódon versezet. A megrontott gondolkodású felnőtt azonban minden tetszése dacára szkeptikus: csak nehogy elfelejtsék az ártatlanság tudományát, mire felnőnek.

Mert rendben van, vegyük, hogy a kultúra frontjain egzisztenciális harcok dúlnak, mint minden normális, piacgazdasággal működő demokráciában. A felek lobbyznak. Oda dörgölőznek, ahonnan a pénz jön. Csakhogy minél inkább állami a pénz, a lobbyzás annál kevésbé lehet politikamentes. Mármost hiába örülhetnénk, hogy több a pénz a kultúrára, kopik az öröm, amint kiderül: erősen központosítottak a források. A hatalom szemérmetlenségének persze vannak fokozatai, az egyik fok, amikor a klientúra jut kultúrpénzhez, a másik, amikor a pénzosztásra kiemelt személyiségnek saját maga felé hajlik a keze és majd csak akkor lehet eldönteni, hogy – teszem – minőségi film készült-e az ezredévi ünnepre régi forgatókönyvéből vagy nem, amikor a pénz már elköltetett rá. Nem elegáns. Ugyancsak nem elegáns nyilatkozni, hogy a televíziótól majd a kultusztárca rendel filmeket, hogy érvényesíthesse a közszolgálati médiumban a kormány értékrendjét és kiegészíthesse a költségvetési apanázst. Még kevésbé elegáns egyúttal a BBC-re hivatkozni. Roppant örvendetes, hogy a vidéki közművelődésre szándékozik többet fordítani ezentúl a kormány, de nem elegáns, ha a vidéki intézmények élén előbb politikai döntéssel cserélik ki az embereket.

Mégis van ok bizakodásra. Amikor a múltkori, a honfoglalási kerek évfordulóra készülődtünk, állítólag volt olyan terv a többi között, hogy nemzeti színűre festik a Dunát. A mostani millenniumi ötletek ezt egyelőre képtelenek hajazni. Amikorra pedig a most Himnuszt szavalók közül lesznek a politikusok – elmúlnak a nagy ünnepek.

Surányi György a kisgazdáknál

● **Budapest (MTI)**

A találkozó résztvevői között egyetértés volt abban, hogy minden olyan pénzügypolitikai, ezen belül monetáris politikai lépés támogatandó, amely az infláció további ésszerű csökkenését segíti elő – közölte újságírókkal *Surányi György* csütörtökön, miután a Képviselői Irodaházban megbeszélést folytatott az FKGP parlamenti frakciójának vezetőivel.

A gazdaságpolitikai lehetőségekről, a monetáris politikáról, továbbá a bankrendszer, a tőkepiacok helyzetéről, illetve fejlődéséről tartott találkozót követően a jegybank elnöke kifejtette: a várható monetáris politikai lépések között természetesen sor fog kerülni arra is, hogy megfelelő időben, a kormánnyal egyetértésben, változtatnak a csúszóleértékelés ütemén.

Bánk Attila, az FKGP frakcióvezetője elmondta, hogy a megbeszélésen jelentősen csökkentek azok a különbségek, amelyek a jegybank és a kisgazda képviselőcsoport elképzeléseiben voltak. Arra a kérdésre válaszolva, hogy visszavonja-e az Országgyűléshez benyújtott határozati javaslatát, amelynek célja, hogy egy parlamenti bizottság ellenőrizze az MNB tevékenységét, Bánk Attila kijelentette: „Úgy vélem, hogy már nincs létjogosultsága az indítványnak".

Egyeztető tárgyalás a déli autópályáról

● **Budapest (MTI)**

A tervezett déli autópálya megvalósítására létrejött társaság 51 százalékos tulajdonosa a török Begendik Holding január 26-án a budapesti Park Hotel Flemencoba egyeztető megbeszélést hívott össze – derül ki a török társaságnak a társtulajdonos önkormányzatokhoz írt leveléből.

A török Begendik Holding szándéka szerint, a 3,5 milliárd dollár értékű befektetéssel létrejövő 724 kilométer hosszú autópálya az osztrák határtól Zalaegerszeg–Kaposvár–Szekszárd–Békéscsaba–Debrecen érintésével az ukrán határig vezetne.

A Begendik csoport a nemzetközi pénzügyi befektetőkkel történő szerződések megkötése előtt azonban a magyar kormány döntését várja arról, hogy engedélyezi-e a DAP Rt.-nek az autópálya koncessziós alapon történő megépítését.

Másrészt a török csoport szeretné, ha a befektetésekre valamilyen módon a magyar kormány szavatosságot vállalna.

Katona Kálmán erről korábban úgy nyilatkozott: „Valamikor biztos megvalósul a Déli Autópálya, de ez az érintett megyék és az önkormányzatok ügye. Szabályozó eszközökkel a közlekedési tárca nem fogja megakadályozni a projektet".

Kósa Lajos, még mint a Fidesz gazdasági kabinetjének vezetője a DAP-ról úgy nyilatkozott: a kormány azért óvatos ez ügyben, mert az M1-es autópályát üzemeltető Elmka Rt. csődközeli helyzete miatt előbb át kell gondolnia a koncessziós autópálya-szerződéseket.

Boross István, a közlekedési tárca sajtófőnök-helyettese elmondta: a minisztérium álláspontja a fenti megnyilatkozások óta nem változott.

A Begendik csoport érdeklődik a mintegy 20 milliárd forintot igénylő szekszárdi híd szintén koncessziós alapon történő megépítése ügyében is, de ebben az esetben hídpénzt szedne, ami természetes ellenkezést szül a lakosság körében, és a közlekedési tárcánál is.

Emellett, ha megkapnák a DAP megépítésének jogát, a Begendik Holding megvenné a debreceni és a sármelléki repülőteret is.

Jutalom a jéghokis rablók elfogóinak

● **Budapest (MTI)**

Jutalomban és elismerésben részesítették csütörtökön Budapesten a rendőrség Teve utcai központjában azokat a rendőröket, határőröket és civileket, akik kiemelkedő munkát végeztek a „Whiskys" néven elhíresült rablássorozat elkövetőjének és társának elfogásában, vagy hasznos információval szolgáltak az ügyben. A pénzjutalmakat *Csányi Sándor,* az OTP Bank Rt. elnök-vezérigazgatója, *Orbán Péter* vezérőrnagy, az ORFK és Kökényesi Antal ezredes, a BRFK vezetője adta át az érintetteknek.

A rendőrök közül többeket soron kívüli előléptetésben részesítettek.